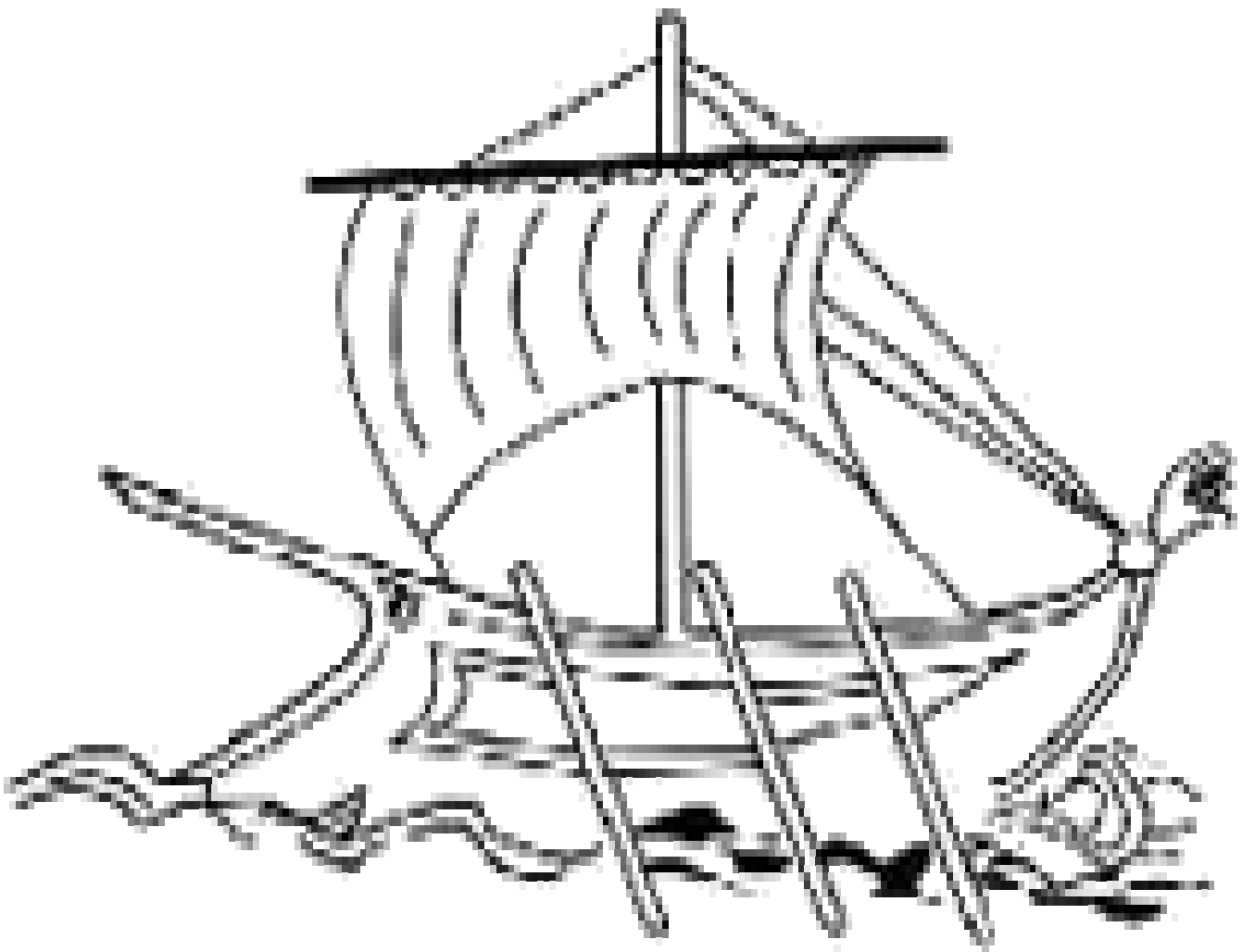

Α.Τ.Ε.Ι Τ.Τ. ΠΕΙΡΑΙΑ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ & ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΘΕΜΑ
"Η ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΝΗΣΙΟΥ ΤΗΣ ΘΗΡΑΣ"
ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ: ΕΙΡΗΝΗ ΑΛΕΦΡΑΓΚΗ
ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΠΑΠΑΝ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Ευχαριστίες.....	4
Εισαγωγή.....	5
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ "ΘΗΡΑ ΤΟ ΝΗΣΙ ΑΠΟ ΛΑΒΑ"	
1.1 Γενικές πληροφορίες για την Θήρα.....	6
<u>1.1.1 Η προέλευση του ονόματος της.....</u>	<u>6</u>
<u>1.1.2 Γεωγραφική θέση του νησιού.....</u>	<u>6</u>
<u>1.1.3 Το Κλίμα της Θήρας.....</u>	<u>6</u>
1.2 Πως δημιουργήθηκε η Θήρα.....	6
1.3 Προϊστορική πόλη του Ακρωτηρίου.....	8
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ "Ο ΔΗΜΟΣ ΘΗΡΑΣ ΚΑΙ ΤΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΤΟΥ ΠΛΑΝΟ"	
2.1 Ο ορισμός του δήμου και της περιφέρειας.....	10
<u>2.1.1 Οι αρμοδιότητες της περιφέρειας.....</u>	<u>10</u>
<u>2.1.2 Σχέσεις δήμων και περιφερειών.....</u>	<u>10</u>
2.2 Η διοίκηση του δήμου.....	10
<u>2.2.1 Το δημοτικό συμβούλιο.....</u>	<u>10</u>
<u>2.2.2 Η οικονομική επιτροπή.....</u>	<u>11</u>
<u>2.2.3 Η επιτροπή ποιότητας ζωής</u>	<u>11</u>
<u>2.2.4 Η Εκτελεστικής Επιτροπής</u>	<u>11</u>
<u>2.2.5 Ο δήμαρχος.....</u>	<u>12</u>
2.3 Η δημοτική επιτροπή διαβούλευσης.....	12
2.4 Το επιχειρησιακό πλάνο.....	13
<u>2.4.1 Σκοπός του Ε.Π.</u>	<u>13</u>
<u>2.4.2 Μεθοδολογία κατάρτισης του Ε.Π.</u>	<u>14</u>
2.5 Το επιχειρησιακό πλάνο του Δήμου Θήρας.....	14
<u>2.5.1 Αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης στους τομείς περιβάλλον και ποιότητα ζωής.....</u>	<u>14</u>

2.5.2 Αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης στους τομείς της κοινωνικής πολιτικής-της υγείας- του πολιτισμού και του αθλητισμού..... 17

2.5.3 Αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης στον τομέα της τοπικής οικονομίας και απασχόλησης..... 19

2.5.4 Αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης στο εσωτερικό περιβάλλον του Δήμου..... 20

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ "Η ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΝΗΣΙΟΥ "

3.1 Τα νησιά κατά τον 19ο αιώνα 23

3.2 Η Θήρα πριν τον τουρισμό..... 23

3.2.1 Τα θηραϊκά πλοία..... 23

3.3 Η πρώτη εμφάνιση του τουρισμού 24

3.4 Ο τουρισμός πλέον η βάση της οικονομίας 24

3.4.1 Η απασχόληση των ατόμων στην Θήρα..... 24

3.4.2 Συγκριτικά στοιχεία απασχόλησης 1991-2001..... 26

3.5 Η πληθυσμιακή εξέλιξη της Θήρας..... 30

3.6 Ηλιακή κατανομή του πληθυσμού 30

3.7 Οι επιχειρήσεις της Σαντορίνης κατά κλάδους δραστηριότητας σήμερα (στοιχεία εμπορικού επιμελητηρίου Κυκλάδων)..... 32

3.8 Οι τουριστικές δομές στην Θήρα..... 33

3.9 Αεροπορικές μεταφορές στην Θήρα 34

3.10 Διακίνηση τουριστών, χαρακτηριστικά τους, χωρική κατανομή, χρονική κατανομή..... 35

3.11 Δημιουργία μεγάλης ξενοδοχειακής μονάδας στο νησί..... 36

Παραπομπές 38

Βιβλιογραφία 39

Ευχαριστίες

Για την εκποίηση της πτυχιακής μου εργασίας θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά τον υπεύθυνο καθηγητή κ. Παπαηλία Θεόδωρο, για την βοήθεια του και την καθοδήγηση που μου πρόσφερε, όπως και για τις πολύτιμες γνώσεις που μου έχει μεταλαμπαδεύσει σαν καθηγητής σε όλη την διάρκεια της φοίτησής μου.

Τέλος θα ήθελα να ευχαριστήσω τον κ. Μαυρομμάτη Ανάργυρο που έχει επιτελέσει πρόεδρος του Ακρωτηρίου την χρονική περίοδο 2012-2013 και είναι αρχιφύλακας στον αρχαιολογικό χώρο του Ακρωτηρίου για την πολύτιμη βοήθειά του για την πραγματοποίηση αυτής της πτυχιακής εργασίας.

Εισαγωγή

Οι αναγνώστες του περιοδικού Travel and Leisure σε ψηφοφορία που πραγματοποιήθηκε την ανέδειξαν το ομορφότερο νησιωτικό προορισμό του κόσμου. Τα τελευταία χρόνια την επισκέπτονται κάθε καλοκαίρι περίπου στα 2 εκατομμύρια τουρίστες από όλο τον κόσμο. Απαράμιλλης ομορφιάς το νησί των Κυκλάδων η Θήρα ή αλλιώς Σαντορίνη, μαγεύεται κανείς όταν την αντικρύσει. Πλούσια σε κάλλος και ιστορία αποτελεί ένα συνεχώς αναπτυσσόμενο νησί. Μέχρι πότε όμως;

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ "ΘΗΡΑ ΤΟ ΝΗΣΙ ΑΠΟ ΛΑΒΑ"

1.1 Γενικές πληροφορίες για την Θήρα

Πριν τον τουρισμό οι κάτοικοι της Σαντορίνης ήταν κυρίως ναυτικοί, ψαράδες και αγρότες. Δειλά δειλά ξεκίνησε ο τουρισμός στο νησί το 1976, οι επισκέπτες έμεναν άναυδοι μπροστά στο άγριο ηφαιστειακό τοπίο. Στις μέρες μας είναι ένα από τα πιο ξακουστά μέρη του κόσμου.

1.1.1 Η προέλευση του ονόματος της

Ο αρχαίος Σπαρτιάτης Θήρας έδωσε το όνομα του στο νησί κατά την αποίκισή του σε αυτό. Η ονομασία "Σαντορίνη" δόθηκε από τους διερχόμενους Φράγκους Σταυροφόρους, οι οποίοι ανεφοδιάζονταν στο νησί στην περιοχή της Περίσσης όπου βρίσκονταν η τρίκλιτη βασιλική της Αγίας Ειρήνης. Την αποκάλεσαν Σάντα Ειρήνα από την οποία παρέμενε με μικρή παραφθορά από τους Έλληνες ως Σαντορίνη. Η νήσος ήταν στρογγυλή πριν τη μεγάλη ηφαιστειακή καταστροφή των προϊστορικών χρόνων και ονομαζόταν "Στρογγύλη". Αργότερα της δόθηκαν και άλλες ονομασίες όπως Καλλίστη, Φιλητέρη ή Φιλωτέρα, Καλαυρία, Καρίστη, Τευσία, Θηραμένη καθώς και Ρήνεια. Επί τουρκοκρατίας οι Τούρκοι την ονόμαζαν "Δερμετζίκ" ή "Διμερτζίκ" (= μικρός μύλος), πιθανώς από τους πολλούς μικρούς ανεμόμυλους που ξεχώριζαν από μακριά¹. Μετά την απελευθέρωση της Ελλάδας επίσημα καθιερώθηκε το όνομα "Θήρα", οι ξένοι χάρτες συνέχισαν να την ονομάζουν Σαντορίνη.

1.1.2 Γεωγραφική θέση του νησιού

Η Θήρα βρίσκεται νότια στο Αιγαίο πέλαγος και ανήκει στο νησιωτικό πλέγμα των Κυκλάδων. Η απόσταση της από τον Πειραιά είναι 128 ναυτικά μίλια και από το νησί της Κρήτης 63 ναυτικά μίλια.

1.1.3 Το Κλίμα της Θήρας

Το κλίμα της Θήρας χαρακτηρίζεται ξερό και άνυδρο, δεν έχει λίμνες και ποτάμια. Καλύπτει της αρδευτικές της ανάγκες κυρίως από γεωτρήσεις του υπεδάφους και από τις αφαλατώσεις. Τα τελευταία χρόνια οι κάτοικοι έχουν στραφεί και στην αφαλάτωση. Το έδαφός του είναι ηφαιστειογενές και σε αυτό ευδοκούν τα αμπέλια, η φάβα και το περίφημο ντοματάκι. Το μεγαλύτερο σε ύψος σημείο του νησιού είναι ο Προφήτης Ηλίας (567 μέτρα). Στην μεγαλύτερη έκτασή της η Θήρα είναι πεδινή ενώ από την μεριά του ηφαιστείου βραχώδης.

1.2 Πως δημιουργήθηκε η Θήρα

Το νησί που γεννήθηκε από την λάβα αλλάζει συνεχώς την μορφή του στο πέρασμα των αιώνων. Τα ηφαίστεια που ήταν ενεργά στην Σαντορίνη κατά καιρούς (το Μεγάλο Βουνό, ο Σκάρος, το ηφαίστειο Οίας - Θηρασίας όπως κι ο Μικρός Προφήτης Ηλίας) της έδωσαν πληθώρα σχημάτων. Σχημάτιζαν στο βόρειο τμήμα της Στρογγύλης ένα σύστημα ηφαιστειών, ενώ στο νότιο τμήμα υπήρχε μια καλδέρα, πιθανώς γεμάτη θάλασσα.¹

Τριάντα χιλιάδες χρόνια πριν το νησί που είχε σχηματισθεί ήταν διπλάσιο σε μέγεθος από το σημερινό.² Πριν περίπου 23.000 χρόνια³ (προσδιόρισαν την χρονολογία με

ραδιοχρονολόγηση σε κορμούς δέντρων που βρέθηκαν κάτω από στρώμα ιγκνιμπρίτη, κόκκινο πέτρωμα) μια εξαιρετικά βίαιη έκρηξη βύθισε σχεδόν το μισό νησί με αποτέλεσμα ο σχηματισμός της καλντέρας, που η θέση της οποίας είναι σχετικά ίδια με την σημερινή.

Τρείς χιλιάδες χρόνια πριν από σήμερα η Στρογγύλη είχε πάρει το τελειωτικό της σχήμα και το ηφαίστειο ετοιμαζόταν για μια από τις μεγαλύτερες εκρήξεις του. Πάνω από τριάντα χιλιάδες κατοίκους φιλοξενούσε εκείνη την περίοδο η Σαντορίνη. Την άνοιξη του 1613 π.Χ. το ηφαίστειο ξανά ξυπνά. Αυτή ήταν η δεύτερη μεγαλύτερη ηφαιστειακή έκρηξη που έχει γνωρίσει ποτέ η ανθρωπότητα, η οποία καταστρέφει τελείως την Σαντορίνη και τα γύρω νησιά. Το ύψος των κυμάτων ανέρχονταν στα 30 μέτρα, τα οποία σάρωσαν τις ακτές των Κυκλάδων και της βόρεια Κρήτης. Η τέφρα που απελευθερώθηκε μέσα σε τρία είκοσι τετράωρα ήταν περίπου 60 km³, ο όγκος αυτός είναι περίπου ίσος με τον όγκο περίπου 64 σπιτιών. Η μέση ετήσια θερμοκρασία του πλανήτη μειώθηκε έως τέσσερις βαθμούς κελσίου για δύο χρόνια εξαιτίας της ποσότητας των ηφαιστειακών αερίων που συγκεντρώθηκαν στην ατμόσφαιρα.

Στην στρογγύλη, αυτή η Μινωική Έκρηξη προκάλεσε σημαντικές αλλαγές βυθίζοντας το 1/4 του ηφαιστειακού νησιού χωρίζοντάς το σε τρία μέρη: την Θήρα, την Θηρασιά και το Ασπρονήσι. Ένα παχύ στρώμα στάχτης κάλυψε όλο το νησί επεκτείνοντας τις ανατολικές ακτές έως και δύο χιλιόμετρα ενώνοντας το νησάκι του Μονολίθου. Προκλήθηκε ολοκληρωτική καταστροφή.

Η καλντέρα άρχισε να γεμίζει ξανά μετά το 197 π.Χ. αναδύοντας από τα βάθη της τα ηφαιστειακά νησιά, την Παλαιά και Νέα Καμμένη. Η Νέα Καμμένη αποτελεί το μοναδικό ενεργό ηφαίστειο της Σαντορίνης το οποίο τα τελευταία 150 χρόνια έχει τριπλασιάσει την έκτασή του.

Στις 9 Ιουλίου του 1956 δύο συνεχόμενοι σεισμοί σε μέσα σε διάστημα 12 λεπτών της ώρας πανικόβαλαν το νησί. Υποχθόνια βοή προηγήθηκε των σεισμικών δονήσεων και βροχή από πέτρες και σκόνη ακολούθησε προκαλώντας ισοπεδωτικές καταστροφές σε 326 κτήρια ενώ πολλά έπαθαν σοβαρές ζημιές. Το παλιρροϊκό κύμα δεν έκανε μεγάλες καταστροφές, όσο στην Αμοργό, που έφθασε τα 25 μέτρα. Επειδή όμως, "ουδέν κακόν αμιγές καλού", ο σεισμός αυτός θωράκισε το νησί με οικοδομικό κανονισμό ισχυρής αντισεισμικής προστασίας.

Έρευνα του Πανεπιστημίου του Cambridge το 2006 έδειξε σε περίπτωση που γινόταν έκρηξη στην περιοχή της Νέας Καμμένης μέσα στο 2006 αυτή θα είχε αρκετή ενέργεια να διαρκέσει περισσότερο από τρία χρόνια και να φτιάξει ηφαιστειακό θόλο ύψους 120 μέτρων. Στο ηφαίστειο υπάρχει σήμερα ολοκληρωμένο σύστημα παρακολούθησης σεισμικής δραστηριότητας και θερμοκρασίας.

1.3 Προϊστορική πόλη του Ακρωτηρίου

Οι ανασκαφές στην περιοχή του Ακρωτηρίου ξεκίνησαν το 1967 από τον καθηγητή Σπυρίδων Μαρινάτο, ο οποίος τις συνέχισε εντατικά έως την ημέρα του θανάτου του την 1-10-1974 μέσα στον αρχαιολογικό χώρο. Μόλις μόνο σε επτά χρόνια έβαλε την σφραγίδα του σ' ένα από τους σημαντικότερους πολιτισμούς που ανέδειξε η αρχαιολογική σκαπάνη στη λεκάνη της Μεσογείου αλλά και σε όλο τον κόσμο. Νεκροψία δεν έγινε ποτέ συνεπώς δεν γνωρίζουμε εάν η πτώση του μέσα στον χώρο προκάλεσε το θάνατό του ή αντιστρόφως. Η σωρός του βρίσκεται σε υπερυψωμένο σημείο στο προαύλιο χώρο.

Η τοπική Κοινότητα του Ακρωτηρίου με απόφαση προηγούμενου Τοπικού Συμβουλίου θέλησε να τιμήσει τον αείμνηστο Σπυρίδων Μαρινάτο για την προσφορά, κατασκευάζοντας την προτομή του. Η προτομή έχει κατασκευαστεί και εκκρεμή έγκριση από το Τοπικό Συμβούλιο αρχαιοτήτων από το 2013.

Κατά το πρώτο μισό της 2ης χιλιετίας π.Χ. ακμάζει ο οικισμός του Ακρωτηρίου ο οποίος μας πληροφορεί για την προϊστορική Θήρα. Κατοικείται από την Ύστερη Νεολιθική εποχή (5η χιλιετία π.Χ.) και στην Μεσοκυκλαδική περίοδο αναπτύσσει στενές σχέσεις με την Κρήτη και την Ηπειρωτική Ελλάδα, μετατρέποντάς το έτσι σε πολιτιστικό, οικονομικό, εμπορική και καλλιτεχνικό κέντρο του Αιγαίου. Η τρομακτική έκρηξη του ηφαιστείου (1650 π.Χ.) κατέστρεψε ολοσχερώς τον οικισμό.

Το ηφαιστειακό υλικό διατήρησε τα μνημεία βοηθώντας τους ειδικούς να ερευνήσουν σε βάθος την ζωή των κατοίκων αυτής της πόλης. Βρίσκεται στην νότια πλευρά στο σημερινό χωριό του Ακρωτηρίου και συγκεκριμένα στην περιοχή φαβατάδες όπως αποκαλείται από τους ντόπιους. Η θέση αυτή ευνοούσε μια τέτοια πρώιμη εγκατάσταση γιατί όχι μόνο βρίσκεται σε μέρος απάνεμο και με σίγουρο αγκυροβόλιο για τα καράβια της εποχής, αλλά προσφερόταν και για την ανάπτυξη της γεωργίας μια και ελέγχει το πεδινότερο τμήμα του νησιού.⁴

Η πληθώρα των τοιχογραφιών με την εξαιρετική τους διατήρηση προσδίδουν αυτήν την μοναδικότητα στην ανασκαφή, σχεδόν δεν υπάρχει οίκημα που να μην είναι διακοσμημένο με αυτές. Είναι οι μοναδικές που σώζονται σε τόσο μεγάλο μέγεθος όπως η τοιχογραφία των πολύχρωμων σπειρών που έχει ύψος 3.08 μέτρα και μήκος 5.50 μέτρα, καθώς και το άρτιο αποχετευτικό σύστημα με την λεκάνη να διακρίνεται στον πρώτο όροφο κτισμάτων. Τα θέματα τους είναι είτε τοπία ειδυλλιακά, είτε γεωμετρικά ή αφηρημένα μοτίβα, είτε σκηνές του χώρου για τον οποίο προορίζονται, είτε σκηνές από την καθημερινή τους ζωή.

Ο πλούτος στην κεραμική του Ακρωτηρίου είναι μεγάλος, εκτός από καθημερινά σκεύη υπάρχουν και αγγεία τα οποία αποτελούσαν στολίδια μέσα στο σπίτι. Σε κοινωνία ναυτικών και εμπόρων ταιριάζει η νοοτροπία εκείνης της κοινωνίας. Πριν την μεγάλη έκρηξη του ηφαιστείου το 1.613 π.Χ. φαίνεται πως οι κάτοικοι είχαν προειδοποιητικά σημάδια. Σκελετοί και ανθρώπινα πολύτιμα αντικείμενα δεν βρέθηκαν.

Το συναρπαστικό όμως είναι πως η δόμηση της πόλης και η αρχιτεκτονική της είναι ίδια με την δόμηση και την αρχιτεκτονική του νησιού από το 1.200 μ.Χ. έως σήμερα. Για παράδειγμα η πόρτα και το παράθυρο είναι ίδιου ρυθμού όπως τότε, η ρυμοτόμηση της

πόλης είναι με στενά πολύπλοκα δρομάκια. Πως ο άνθρωπος ενώ το νησί της Σαντορίνης είχε να κατοικηθεί πάνω από 500 χρόνια και ο οικισμός ήταν σκεπασμένος από τα ηφαιστειακά υλικά, έκτισε τα χωριά του κατά τον ίδιο τρόπο; Συνεπώς η δύναμη της θέλησης του ανθρώπου να δαμάσει τα στοιχεία της φύσης τον οδήγησαν στην ίδια σκέψη για επιβίωση.

Στις 05 Αυγούστου 2013 με επιστολή του στο Υπουργείο Πολιτισμού ο τότε πρόεδρος του Ακρωτηρίου Ανάργυρος Μαυρομμάτης ζητεί την κράτηση 0,50 ευρώ από κάθε εισιτήριο που εκδίδεται στον χώρο να παραμένουν στον Δήμο Θήρας για το χωριό του Ακρωτηρίου, ώστε το χωριό να καλύψει σταδιακά όλες τις αναγκαίες υποδομές. Δεν είναι οξύμωρο μεσα από έναν τόσο χώρο με 250.000 επισκέπτες την σεζόν που αποφέρει μεγάλο ποσοστό κέρδους το χωριό του Ακρωτηρίου να παραμένει μακριά από υποδομές που θα τον κάνουν αντάξιο του πολιτισμού της προϊστορικής πόλης. Πόσο θα στοίχιζε στο κράτος τα 0,50 ευρώ από τα 5,00 ευρώ που ήταν μέχρι πρωτινός και 12,00 ευρώ που θα φτάσει η τιμή του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ "Ο ΔΗΜΟΣ ΘΗΡΑΣ ΚΑΙ ΤΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΤΟΥ ΠΛΑΝΟ"

2.1 Ο ορισμός του δήμου και της περιφέρειας

Οι δήμοι είναι αυτοδιοικούμενα κατά τόπο νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και αποτελούν τον πρώτο βαθμό τοπικής αυτοδιοίκησης. (σύμφωνα με το Φ.Ε.Κ 1785 άρθρο 1)
Οι περιφέρειες είναι αυτοδιοικούμενα κατά τόπο νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και αποτελούν το δεύτερο βαθμό τοπικής αυτοδιοίκησης. (σύμφωνα με το Φ.Ε.Κ 1794 άρθρο 3)

2.1.1 Οι αρμοδιότητες της περιφέρειας

Οι περιφέρειες σχεδιάζουν, προγραμματίζουν και υλοποιούν πολιτικές σε περιφερειακό επίπεδο στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, σύμφωνα με τις αρχές της αειφόρου ανάπτυξης και της κοινωνικής συνοχής της χώρας, λαμβάνοντας υπόψη και τις εθνικές και ευρωπαϊκές πολιτικές. (σύμφωνα με το Φ.Ε.Κ 1794 άρθρο 3)

Η περιφερειακή ενότητα Θήρας που περιλαμβάνει το δήμο Θήρας, το δήμο Ιητών, το δήμο Σίκινου, το δήμο Φολέγανδρου και το δήμο της Ανάφης. (σύμφωνα με το Φ.Ε.Κ 1795 άρθρο 3 παρ. ια)

2.1.2 Σχέσεις δήμων και περιφερειών

Μεταξύ των δύο βαθμών τοπικής αυτοδιοίκησης δεν υφίστανται σχέσεις ελέγχου και ιεραρχίας, αλλά συνεργασίας και συναλληλίας, οι οποίες αναπτύσσονται βάσει του νόμου, κοινών συμφωνιών, καθώς και με το συντονισμό κοινών δράσεων.

2.2 Η διοίκηση του δήμου

Ο δήμος διοικείται σύμφωνα με το Φ.Ε.Κ 1796 άρθρο 7 από:

- το δημοτικό συμβούλιο,
- την οικονομική επιτροπή,
- την επιτροπή ποιότητας ζωής,
- την εκτελεστική επιτροπή
- και τον δήμαρχο.

2.2.1 Το δημοτικό συμβούλιο

- Το δημοτικό συμβούλιο αποφασίζει για όλα τα θέματα που αφορούν τον δήμο, εκτός από εκείνα που ανήκουν εκ του νόμου στην αρμοδιότητα του δημάρχου ή άλλου οργάνου του δήμου ή το ίδιο το δημοτικό συμβούλιο μεταβίβασε σε επιτροπή του.
- Ορίζει τους φόρους, τα τέλη, τα δικαιώματα και τις εισφορές.
- Το δημοτικό συμβούλιο μπορεί με απόφασή του να μεταβιβάζει στην επιτροπή ποιότητας ζωής, αρμοδιότητές του σχετικές με το αντικείμενό της.

(σύμφωνα με το Φ.Ε.Κ 1815 άρθρο 65)

2.2.2 Η οικονομική επιτροπή

Η οικονομική επιτροπή είναι όργανο παρακολούθησης και ελέγχου της οικονομικής λειτουργίας του δήμου. Ποιο συγκεκριμένα είναι υπεύθυνη όπως για:

- την σύνταξη και τον έλεγχο του προϋπολογισμού του δήμου,
- προελέγχει τον απολογισμό,
- αποφασίζει για την έγκριση των δαπανών,
- αποφασίζει για ζητήματα διαφάνειας και ηλεκτρονικής διακυβέρνησης.

(σύμφωνα με το Φ.Ε.Κ 1817 άρθρο 72)

2.2.3 Η επιτροπή ποιότητας ζωής

Η επιτροπή ποιότητας ζωής συνιστάται σε δήμους άνω των δέκα χιλιάδων (10.000) κατοίκων, είναι αποφασιστικό και εισηγητικό όργανο άσκησης των σχετικών με την ποιότητα ζωής, τη χωροταξία, την πολεοδομία και την προστασία του περιβάλλοντος αρμοδιοτήτων του δήμου. Κατά την άσκηση των σχετικών αρμοδιοτήτων της λαμβάνει ειδική μέριμνα για το σχεδιασμό δράσεων που αποβλέπουν στην αναβάθμιση της ποιότητας ζωής και εν γένει την εξυπηρέτηση των ατόμων με αναπηρίες.

Εισηγείται στο δημοτικό συμβούλιο για θέματα όπως:

- καθορισμού χρήσεων της γης,
- ρυθμιστικών σχεδίων, προγραμματισμού εφαρμογής ρυθμιστικών σχεδίων, οικιστικής οργάνωσης ανοικτών πόλεων, εφαρμογής Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου (Γ.Π.Σ.), πολεοδομικών μελετών, ανάπλασης περιοχών, πολεοδομικών επεμβάσεων, χρηματοδότησης προγραμμάτων ανάπλασης, ανασυγκρότησης υποβαθμισμένων περιοχών, πολεοδομικής αναμόρφωσης προβληματικών περιοχών, αποζημίωσης ρυμοτομούμενων, πολεοδομικών ρυθμίσεων, εισφοράς σε γη ή σε χρήμα, περιοχών ειδικά ρυθμιζόμενης πολεοδόμησης (Π.Ε.Ρ.ΠΟ.) και έγκρισης πολεοδομικών μελετών.

(σύμφωνα με το Φ.Ε.Κ 1818 άρθρο 73)

2.2.4 Η Εκτελεστικής Επιτροπής

Σε όλους τους δήμους που έχουν περισσότερους από έναν αντιδήμαρχο συνιστάται εκτελεστική επιτροπή στην οποία μετέχουν ο δήμαρχος και οι αντιδήμαρχοι (ο δήμος Θήρας έχει τέσσερις αντιδημάρχους).

Η εκτελεστική επιτροπή είναι συλλογικό συντονιστικό και εκτελεστικό όργανο του δήμου και παρακολουθεί την εφαρμογή της δημοτικής πολιτικής σε όλους τους τομείς καθώς και

την εφαρμογή του επιχειρησιακού σχεδίου του δήμου, του μεσοχρόνιου, ετήσιου και πενταετούς προγράμματος δράσης.

Πρόεδρος της εκτελεστικής επιτροπής είναι ο δήμαρχος. Στις συνεδριάσεις καλείται ο πρόεδρος του συμβουλίου της τοπικής ή δημοτικής κοινότητας, όταν συζητείται θέμα που την αφορούν ειδικά, καθώς και οι πρόεδροι των νομικών προσώπων του δήμου και άλλοι υπηρεσιακοί παράγοντες οπότε τούτο κρίνεται αναγκαίο. Υπάλληλος του δήμου τηρεί εγγράφως πρακτικά των συνεδριάσεων της εκτελεστικής επιτροπής. (σύμφωνα με το Φ.Ε.Κ 1794 άρθρο 3)

Η εκτελεστική επιτροπή ασκεί αρμοδιότητες όπως:

- την παρακολούθηση εκτέλεσης των αποφάσεων του δημοτικού συμβουλίου,
- τον συντονισμό, την κατάρτιση, την παρακολούθηση και την εκτέλεση του επιχειρησιακού προγράμματος, το οποίο και εισηγείται στο δημοτικό συμβούλιο,
- την κατάρτιση και εισηγήση στο δημοτικό συμβούλιο, το τεχνικό πρόγραμμα του δήμου και έχει την ευθύνη της υλοποίησής του,
- ευθύνεται για την πιστή εκτέλεση του προϋπολογισμού. (σύμφωνα με το Φ.Ε.Κ 1814 άρθρο 63)

2.2.5 Ο δήμαρχος

Ο δήμαρχος προασπίζει τα τοπικά συμφέροντα, κατευθύνει τις δράσεις του δήμου για την υλοποίηση του σχεδίου ανάπτυξης, διασφαλίζει την ενότητα της τοπικής κοινωνίας και ασκεί τα καθήκοντά του με γνώμονα τις αρχές της διαφάνειας και της αποτελεσματικότητας. (σύμφωνα με το Φ.Ε.Κ 1811 άρθρο 58)

2.3 Η δημοτική επιτροπή διαβούλευσης

Στους δήμους με πληθυσμό μεγαλύτερο από δέκα χιλιάδες κατοίκους συγκροτείται (σύμφωνα με το Φ.Ε.Κ 1820 άρθρο 76).

Οι αρμοδιότητες της επιτροπής διαβούλευσης είναι η :

- γνωμοδότηση στο δημοτικό συμβούλιο των αναπτυξιακών προγραμμάτων και των προγραμμάτων δράσης του δήμου, του επιχειρησιακού προγράμματος και του τεχνικού προγράμματος του δήμου.
- γνωμοδότηση για θέματα γενικότερου τοπικού ενδιαφέροντος, που παραπέμπονται σε αυτή από το δημοτικό συμβούλιο ή τον δήμαρχο.
- εξέταση των τοπικών προβλημάτων και των αναπτυξιακών δυνατοτήτων του δήμου και η διατύπωση γνώμης για την επίλυση των προβλημάτων και την αξιοποίηση των δυνατοτήτων αυτών.
- διατύπωση παρατηρήσεων επί του περιεχομένου των κανονιστικού χαρακτήρα αποφάσεων οι οποίες εκδίδονται σύμφωνα με το άρθρο 79 του Κ.Δ.

(σύμφωνα με το Φ.Ε.Κ 1876 άρθρο 76)

2.4 Το επιχειρησιακό πλάνο

Η υποχρέωση κατάρτισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (ΕΠ) από τους πρωτοβάθμιους ΟΤΑ θεσπίστηκε για πρώτη φορά με τα άρθρα 203-207 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (Ν 3463/2006). Η κατάρτισή του είναι αρμοδιότητα της εκτελεστικής επιτροπής, όπως αναφέρθηκε και παραπάνω και εισηγείται στο δημοτικό συμβούλιο.

2.4.1 Σκοπός του Ε.Π.

Το ΕΠ για τον Δήμο Θήρας είναι η κατάρτιση ενός σχεδίου υλοποίησης έργων και δράσεων για την περιοχή και τον δήμο σαν Υπηρεσία με χρονικά και ακριβή από απόψεως μεσοπρόθεσμου κόστους. Τα τοπικά και εσωτερικά προβλήματα του Δήμου επιλύονται με αυτά τα έργα και τις δράσεις και μεγιστοποιούν τα πλεονεκτήματα των τοπικών περιοχών σε όλα τα επίπεδα (ανθρώπινοι πόροι, φυσικό κεφάλαιο, ιστορία, πολιτισμός κ.λπ.).⁵

2.4.2 Μεθοδολογία κατάρτισης του Ε.Π.

Υλοποιείται σε 4 στάδια τα οποία αποτελούνται από 9 βήματα όπως υποδεικνύουν οι οδηγίες του Υπουργείου Εσωτερικών⁶:

ΣΤΑΔΙΟ Α: Στρατηγικός σχεδιασμός

Βήμα 1: Προετοιμασία και οργάνωση

Βήμα 2: Συνοπτική περιγραφή και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης

Βήμα 3: Καθορισμός του οράματος και της στρατηγικής του δήμου - κατάρτιση στρατηγικού σχεδίου

Βήμα 4: Συνεργασία με όμορους δήμους

ΣΤΑΔΙΟ Β: Δημόσια διαβούλευση έγκριση

Βήμα 5: Έγκριση στρατηγικού σχεδίου

ΣΤΑΔΙΟ Γ: Επιχειρησιακός σχεδιασμός

Βήμα 6: Κατάρτιση επιχειρησιακού σχεδίου

Βήμα 7: Προγραμματισμός ΕΠ

Βήμα 8: Δείκτες

ΣΤΑΔΙΟ Δ: Έγκριση

Βήμα 9: Έγκριση ΕΠ

2.5 Το επιχειρησιακό πλάνο του Δήμου Θήρας

Το επιχειρησιακό πλάνο του Δήμου για την χρονική περίοδο 2013-2014, εκτός των άλλων, αξιολογεί την υφιστάμενη κατάσταση του Δήμου Θήρας σε όλους τους τομείς. Αναφέρει τα προβλήματα και τις ανάγκες ανά τομέα, τις δυνατότητες που προσφέρονται, τους περιορισμούς και τις ευκαιρίες που μπορεί να εκμεταλλευτεί. Ας ελπίσουμε ότι κάποτε όλα τα προβλήματα που παρουσιάζονται παρακάτω θα επιλυθούν.

2.5.1 Αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης στους τομείς περιβάλλον και ποιότητα ζωής

Στον τομέα του περιβάλλοντος τα προβλήματα και οι ανάγκες που προκύπτουν για το νησί είναι τα ακόλουθα:

- Το ναυάγιο του Sea Diamond στο βυθό της καλντέρας στις 5 Απριλίου του 2007. Εκτιμάται πως η ισορροπία στη θέση του ναυαγίου δεν είναι ευσταθής και πως με τον πρώτο σεισμό το πλοίο θα κυλήσει προς το βάθος της καλντέρας. Όσο δε γίνεται η ανέλκυση, η κατάσταση γίνεται όλο και μη αναστρέψιμη σε όσο αφορά την οικολογική καταστροφή.⁷
- Υπάρχουν κίνδυνοι από βιοτικούς και αβιοτικούς παράγοντες.
- Η κλιματική αλλαγή η οποία επιφέρει επιπτώσεις για παράδειγμα στον αγροτικό τομέα.
- Υπάρχουν πιέσεις από την οικονομική δραστηριότητα όπως είναι ο τουρισμός.

Για την επίλυση των παραπάνω θα πρέπει να γίνει αξιολόγηση του φυσικού περιβάλλοντος και αξιοποίηση του ως μη ανταλλάξιμο συγκριτικό πλεονέκτημα της περιοχής. Η αρνητική δημοσιονομική συγκυρία και η ελλείψεις αρμοδιότητες του Δήμου δεν βοηθούν όμως.

Στον τομέα των δικτύων τα προβλήματα είναι τα εξής :

- Η ανεπάρκεια των υφιστάμενων πηγών ύδρευσης.
- Η αναγκαιότητα επέκτασης δικτύων ύδρευσης και αποχέτευσης.
- Επέκταση ασύρματων δικτύων.

Υπάρχει η δυνατότητα διάρθρωσης οικιστικού δικτύου, δηλαδή συγκρότηση σε πυρήνες. Η αρνητική δημοσιονομική συγκυρία περιορίζει την δυνατότητα αυτή αλλά με χρηματοδότηση από το πρόγραμμα του ΕΠ Νοτίου Αιγαίου μπορεί να πραγματοποιηθεί.

Στο τομέα των μεταφορών υπάρχουν οι εξής ανάγκες:

- Η συντήρηση του οδικού δικτύου και
- η κατασκευή νέων υποδομών.

Δυστυχώς όμως η αρνητική δημοσιονομική συγκυρία περιορίζει την κάλυψη αυτών των αναγκών, αλλά υπάρχει η δυνατότητα εκμετάλλευσης χρηματοδοτικών ευκαιριών από προγράμματα όπως το ΕΠ Νοτίου Αιγαίου.

Στον τομέα της πολεοδομίας υπάρχουν τα εξής προβλήματα:

- Υπάρχει έλλειψη χωροταξικού σχεδίου για το νησί ,
- η άναρχη δόμηση που τα τελευταία χρόνια αυξάνεται συνεχώς και
- γίνεται αλληλοκάλυψη ασύμβατων λειτουργιών (τουρισμός -αγροτικές καλλιέργειες - μεταποίηση)

Δύνεται όμως η δυνατότητα οριοθέτηση των οικισμών, μπορεί να γίνει κύρωση δικτύου κοινόχρηστων χώρων, να ρυθμιστούν τα αυθαίρετα κτίσματα και να πραγματοποιηθεί επέκταση κτηματολογίου.

Η αρνητική δημοσιονομική συγκυρία περιορίζει την δυνατότητα επίλυσης αυτών των προβλημάτων, μέσω όμως του Πράσινου Ταμείου υπάρχει η δυνατότητα χρηματοδότησης πολεοδομικών μελετών.

Η τουριστική πίεση που δέχεται το νησί σε συνδυασμό με ιδιόμορφη γεωλογία του οδηγούν σε μία οικιστική πίεση. Παλαιότερα τα όρια των οικισμών κατά μήκος της καλντέρας ήταν εμφανή , ενώ τώρα αποτελούν μία συνεχόμενη άσπρη γραμμή. Το ίδιο συμβαίνει και στην ενδοχώρα, τα σύνορα των χωριών είναι πλέον σχεδόν αδύνατον να αναγνωρισθούν. Οι γεωργικές εκτάσεις γης δίνουν την θέση τους σε κατοικίες, ενοικιαζόμενα δωμάτια, ξενοδοχεία και σε διάφορα άλλα κτίρια που συσχετίζονται με τον τουρισμό. Η αυθαίρετη δόμηση υπάρχει και στις πλαγιές της καλντέρας η οποία δεν αλλοιώνει μόνο αισθητικά το τοπίο αλλά παραμένουν άγνωστες οι συνέπειες σε γεωτεχνικό και γεωλογικό επίπεδο. Υπάρχει πιθανότητα κατολισθήσεων ή χαλάρωσης τους εδάφους η οποία μπορεί να έχει δυσάρεστα αποτελέσματα και μεγάλες καταστροφές.

Ως καθεστώς ζώνης οικιστικού ελέγχου Ζ ρυθμίζει τις χρήσεις της γης και τους όρους περιορισμούς δόμησης για τις εκτός των ορίων περιοχών των οικισμών των νησιών. Η Θήρα και η Θηρασιά υπάγονται σε αυτό το καθεστώς .

Με βάση το ΠΔ της 16-2-1990 (ΦΕΚ 139/Δ/19.3.90) καθορίζονται στο νησί οι εξής τρεις ζώνες:

- Ζώνη I: Σε αυτή περιλαμβάνονται τα πρηνή που βλέπουν στον Κόλπο της Καλντέρας και οριοθετείται με φυσικά και υψομετρικά σημεία. Στην περιοχή επιτρέπονται οι χρήσεις: κατοικίας, γεωργικών αποθηκών, δεξαμενών, θερμοκηπίων, αντλητικών εγκαταστάσεων, φρεάτων, ποτιστρών & στεγάστρων ζώων, λιμενικών εγκαταστάσεων (θέσεις Αθηνιός, Γυαλός, Φηρά, Αμμούδι Αρμένη και Θηρασιά), οινοποιείου-εμφιαλωτηρίου της ένωσης γεωργικών συνεταιρισμών Θήρας.
- Ζώνη II: Περιλαμβάνει ζώνη πλάτους 200 μέτρων που περιβάλλει τους οικισμούς Πύργο, Επισκοπή Γωνιά, Έξω Γωνιά, Μεσαριά, Βόθωνα, Καρτεράδο, Φηρά, Ημεροβίγλι, Βουρβούλο, Οία, Φοινικίς, Θόλο, Κατοικίες και Εμπόρειο. Στην περιοχή επιτρέπονται οι χρήσεις: κατοικίας, καταστημάτων, εστιατορίων, κέντρων αναψυχής, τουριστικών εγκαταστάσεων και ειδικότερα ξενοδοχείων τύπου ξενώνα & ξενοδοχείων τύπου επιπλωμένων διαμερισμάτων της τάξης ΑΑ ή Α δυναμικότητας μέχρι 50 κλινών.
- Ζώνη III: Περιλαμβάνει την εκτός των ορίων οικισμών και εκτός των ανωτέρω Περιοχών I & II, έκταση των νησιών Θήρας και Θηρασίας καθώς και εκτός των θεσμοθετημένων αρχαιολογικών χώρων. Στην περιοχή αυτή επιτρέπονται οι

χρήσεις: κατοικίας, καταστημάτων, τουριστικών εγκαταστάσεων, κτιρίων κοινής ωφέλειας, γεωργικών αποθηκών, θερμοκηπίων, αντλητικών εγκαταστάσεων, δεξαμενών και μη οχλουσών βιοτεχνικών εγκαταστάσεων.

Στους κηρυγμένους αρχαιολογικούς χώρους καθορίζονται όροι και περιορισμοί δόμησης. Σε όλες τις παραπάνω περιοχές καθορίζονται ακόμη γενικές διατάξεις που αφορούν στις απαγορεύσεις και στις προϋποθέσεις δόμησης.

Στον τομέα της καθαριότητας τα προβλήματα είναι μεγάλα:

- Δεν υπάρχει ΧΥΤΑ,
- η δυσκολία αποκομιδής και η διαχείριση συγκεκριμένων ρευμάτων αποβλήτων όπως ογκώδη απόβλητα και
- η πληθώρα κοινόχρηστων χώρων.

Με εθελοντικές δράσεις μπορεί να βελτιωθεί η κατάσταση και η αρνητική δημοσιονομική συγκυρία να ξεπεραστεί με την εφαρμογή ΠΕΣΔΑ.

Στον τομέα της Πολιτικής προστασίας τα προβλήματα και οι ανάγκες που προκύπτουν είναι:

- Η έλλειψη υποδομής Πολιτικής προστασίας,
- υπάρχει έλλειψη έργων πρόληψης φυσικών καταστροφών και
- στο νησί μας υπάρχουν πλημμυρικά φαινόμενα (χαρακτηριστικό του φαινομένου αυτού είναι μια έκφραση που λένε οι ντόπιοι <<όλοι φοβούνται τον Θεό και οι Βοθωνιάτες το νερό! >>)

Η εθελοντική δράση είναι και εδώ σημαντική για την επίλυση των παραπάνω προβλημάτων. Για παράδειγμα τα παλιά χρόνια οι κάτοικοι κάθε χωριού μαζεύονταν και επισκεύαζαν τις καταστροφές που γίνονταν από τα φυσικά φαινόμενα. Υπάρχουν ακόμη και ευκαιρίες χρηματοδότησης.

Από όλα τα ανωτέρω προκύπτει ότι τα κρίσιμα ζητήματα τοπικής ανάπτυξης για τον τομέα του περιβάλλοντος και ποιότητας ζωής είναι τα ακόλουθα:

1. Κρίνεται αναγκαία η βελτίωση, η προστασία και η ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στην αποφυγή της ρύπανσης και την καθαριότητα.
2. Θα πρέπει να βελτιθούν οι υποδομές βασικών δικτύων όπως της ύδρευσης, αποχέτευσης, ενέργειας και επικοινωνιών.
3. Οι υπηρεσίες πολιτικής προστασίας θα πρέπει να βελτιθούν μέσα από την ενίσχυση των υποδομών και την υλοποίηση έργων αποφυγής των φυσικών καταστροφών.

4. Η προστασία, η βελτίωση και η ανάδειξη του οικιστικού και περί οικιστικού περιβάλλοντος μέσα από δράσεις εξωραϊσμού και καθαριότητας είναι κάτι που θα πρέπει να πραγματοποιηθεί.
5. Ανάγκη ολοκληρωμένης παρέμβασης διαχείρισης στερεών αποβλήτων , δηλαδή εφαρμογή του ΠΕΣΔΑ.
6. Η ανάγκη οριοθέτησης των οικισμών και της αναγνώρισης των οδών.

2.5.2 Αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης στους τομείς της κοινωνικής πολιτικής-της υγείας- του πολιτισμού και του αθλητισμού

Στον τομέα της υγείας προκύπτουν τα εξής προβλήματα:

- Το Κέντρο Υγείας Θήρας είναι υποστελεχωμένο και υπάρχει έλλειψη βασικών ειδικοτήτων, με δεδομένο το δυσπρόσιτο του νησιού αλλά κυρίως του μεγάλου αριθμού περιστατικών που καλείται να αντιμετωπίσει στην διάρκεια της τουριστικής περιόδου. Ενώ η κατασκευή του Νοσοκομείου έχει ολοκληρωθεί , δεν είναι επανδρωμένο με προσωπικό και δεν έχουν προβεί σε μετεγκατάσταση ιατρών και λοιπού προσωπικού του Κέντρου Υγείας.

Η αρνητική δημοσιονομική συγκυρία είναι η αιτία των προβλημάτων αυτών. Εδώ δεν υπάρχουν εναλλακτικές.

Στον τομέα της πρόνοιας υπάρχουν το εξής πρόβλημα:

- Η λειτουργία μόνο του Γηροκομείου Θήρας δεν είναι αρκετό για την κάλυψη των αναγκών σε υποδομές για την φροντίδα των ηλικιωμένων αλλά και η επισφαλής χρηματοδότηση του προγράμματος Βοήθεια στο Σπίτι που λειτουργεί στον Δήμο Θήρας.

Η αρνητική δημοσιονομική συγκυρία βρίσκεται και εδώ μπροστά μας και μόνο με εθελοντική δράση βελτιώνεται η κατάσταση.

Στον τομέα της εκπαίδευσης και της δια βίου μάθησης καταγράφονται τα εξής προβλήματα:

- Η ανάγκη βελτίωσης της υλικοτεχνικής υποδομής,
- όπως και η έλλειψη εκπαιδευτικών προγραμμάτων δια βίου μάθησης.

Η αρνητική δημοσιονομική συγκυρία περιορίζει την επίλυση των παραπάνω, αλλά με την χρήση νέων τεχνολογιών στην εκπαίδευση και κυρίως στη δια βίου μάθηση όπως το e-learning και η χρήση εθνικών και συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων. Μπορούν επίσης να εφαρμοστούν ειδικά προγράμματα δια βίου μάθησης με έμφαση στις ανάγκες του τοπικού παραγωγικού μοντέλου.

Στο τομέα του πολιτισμού υπάρχουν το παρακάτω πρόβλημα:

- Ελλιπής υποδομές πολιτισμού, κυρίως για υπαίθριες πολιτιστικές εκδηλώσεις, αλλά και μικρής δυναμικότητας σε σχέση με τις ανάγκες των κατοίκων και των επισκεπτών.

Υπάρχει πλήθος παραδοσιακών οικισμών που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για το σκοπό αυτό, όπως και ισχυρό πολιτιστικό κεφάλαιο και αξιόλογη δράση πολιτιστικών συλλόγων. Επίσης μπορούν να ενισχυθούν οι συνεργασίες με τα όμορα νησιά για δράσεις στο τομέα του πολιτισμού και του τουρισμού.

Για να αντιμετωπιστεί η αρνητική δημοσιονομική συγκυρία και σε αυτόν τον τομέα θα πρέπει να ενισχυθεί το τουριστικό προϊόν με την προβολή των παραδοσιακών οικισμών, να αξιοποιηθεί το πολιτιστικό κεφάλαιο ως συστατικό του τουριστικού προϊόντος και να γίνει χρήση των χρηματοδοτικών προγραμμάτων.

Στον τομέα του αθλητισμού συναντάμε τα εξής:

- Προβλήματα οικονομικής διαχειριστικής φύσεως στη λειτουργία του κλειστού γυμναστηρίου Θήρας και
- την μικρή υποδομή άθλησης για τους δημότες σε σχέση με τις ανάγκες τους.

Η δυνατότητα ανάπτυξης συνεργασιών στον αθλητικό τομέα όπως συνδιοργάνωση αθλητικών γεγονότων και η χρήση χρηματοδοτικών προγραμμάτων μπορούν να αντιμετωπίσουν την αρνητική δημοσιονομική συγκυρία.

Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι τα κρίσιμα ζητήματα που αφορούν την τοπικής ανάπτυξη είναι τα ακόλουθα:

1. Η αναβάθμιση της ποιότητας των υπηρεσιών υγείας με έμφαση στην στελέχωση και στην λειτουργία του Νοσοκομείου Θήρας και στην άμεση μεταφορά του προσωπικού του Κέντρου Υγείας Θήρας.
2. Η αναβάθμιση της ποιότητας των υπηρεσιών κοινωνικής αλληλεγγύης και φροντίδας με έμφαση προς τους ηλικιωμένους.
3. Η συνεχής συντήρηση της υποδομής πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.
4. Η δημιουργία υποδομών δια βίου μάθησης.
5. Η αναβάθμιση και συμπλήρωση της υποδομής άθλησης για τους δημότες και τους επισκέπτες με γνώμονα τη ενδυνάμωση των ειδικών μορφών τουρισμού.
6. Η διοργάνωση αθλητικών εκδηλώσεων υπερ-τοπικού χαρακτήρα.
7. Η βελτίωση υπαρχουσών και δημιουργία νέων υποδομών πολιτισμού.

8. Η αξιοποίηση και ανακαίνιση διατηρητέων κτιρίων με σκοπό τη χρήση τους ως πολιτιστικά κέντρα και κέντρα ερμηνείας του πολιτιστικού κεφαλαίου της περιοχής, θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στους παραδοσιακούς οικισμούς.
9. Η ανάδειξη και η ερμηνεία της τοπικής υλικής πολιτιστικής κληρονομιάς όπως οι εκκλησίες.
10. Η ενίσχυση και η ερμηνεία των πολιτιστικών εκδηλώσεων και ιδιαίτερα αυτών που σχετίζονται με την άυλη τοπική κληρονομιά και μπορούν να επηρεάσουν την τουριστική διαδικασία όπως δρώμενα.

2.5.3 Αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης στον τομέα της τοπικής οικονομίας και απασχόλησης

Στον πρωτογενή τομέα και στην μεταποίηση υπάρχουν τα ακόλουθα προβλήματα:

- Παρουσιάζεται μείωση της απασχόλησης στον πρωτογενή τομέα και
- κρίνεται αναγκαία η προστασία τοπικών ποικιλιών.
- Υπάρχουν αυξημένες ανάγκες μεταποίησης.

Η αντιμετώπιση των ανωτέρω προβλημάτων περιορίζεται από την έλλειψη κινήτρων και από την κυριαρχία του τουριστικού τομέα. Η αρνητική δημοσιονομική συγκυρία δεν είναι βοηθητική αλλά υπάρχουν ευκαιρίες χρηματοδοτικών προγραμμάτων που μπορούν να αξιοποιηθούν.

Στον τομέα του τουρισμού και των υπηρεσιών δημιουργούνται τα εξής προβλήματα:

- Δεν υπάρχει προγραμματισμός λόγω της ραγδαίας αύξησης του κλάδου.
- Υπάρχει αποξήλωση των δημοσίων υπηρεσιών.
- Οι απαιτήσεις για υψηλού επιπέδου υπηρεσίες που συσχετίζονται με το τουριστικό προϊόν συνεχώς αυξάνονται.

Δύνεται η δυνατότητα αξιοποίησης της μοναδικότητας του νησιού αν και η δημοσιονομική συγκυρία είναι αρνητική μέσω της κυριαρχίας του κλάδου.

Στον τομέα της ενέργειας υπάρχει το παρακάτω πρόβλημα:

- Ο περιορισμός της εγκατάστασης ΑΠΕ

Στο νησί της Θήρας δίνεται η δυνατότητα αξιοποίησης της εναλλακτικής ενέργειας που αποκαλείται γεωθερμία. Η Σαντορίνη βρίσκεται υπό καθεστώς προστασίας στο σύνολό της και μία ανανεώσιμη πηγή ενέργειας που μπορεί να αναπτυχθεί είναι η γεωθερμία. Αποτελεί καθαρή μορφή ενέργειας, όταν όμως η τελική διάθεση των γεωθερμικών αποβλήτων πραγματοποιείται καταλλήλως. Ήδη έχει αναπτυχθεί και είναι διαθέσιμη η σχετική τεχνολογία για την προστασία του περιβάλλοντος. Δεν υπάρχει έγκριση όμως από την ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας αλλά είναι στόχευση της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Από τα παραπάνω προκύπτουν τα εξής κρίσιμα ζητήματα τοπικής ανάπτυξης :

1. Η δημιουργία και η συντήρηση υποδομών για την εξυπηρέτηση όλων των τομέων της τοπικής οικονομίας με έμφαση της υποδομής πρόσβασης , δηλαδή λιμενικά έργα.
2. Η δημιουργία και η λειτουργία των δομών που στηρίζουν τους τομείς της τοπικής οικονομίας δίνοντας βάση στον πρωτογενή και τον τουριστικό τομέα.
3. Η ανάληψη πρωτοβουλιών για την ενίσχυση της μεταποίησης της ντόπιας αγροτικής παραγωγής.
4. Η ανάληψη πρωτοβουλιών για την ενίσχυση της παραγωγής ενέργειας από ΑΠΕ.
5. Ο εμπλουτισμός του τουριστικού προϊόντος με έμφαση την επέκταση της τουριστικής περιόδου και η βελτίωσή του.
6. Η προώθηση και η στοχευόμενη προβολή των πλεονεκτημάτων του τουρισμού στον Δήμο.
7. Η προβολή των τοπικών προϊόντων.

2.5.4 Αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης στο εσωτερικό περιβάλλον του Δήμου

Στον τομέα της οργανωτικής δομής και των συστημάτων λειτουργίας προκύπτουν οι ανάγκες:

- Εξαρθρολογισμού της εργασίας,
- εφαρμογής κοινού πλαισίου αξιολόγησης,
- επέκτασης των ΚΕΠ σε άλλες κοινότητες,
- η καταγραφή του συνολικού συστήματος διαχείρισης των λειτουργιών και δραστηριοτήτων του Δήμου.

Υπάρχει η δυνατότητα της εύκολης εφαρμογής οργανικών παρεμβάσεων λόγω του μικρού αριθμού εργαζομένων στο Δήμο και εύκολη και ταχεία διάχυση της πληροφορίας ανά τμήμα. Η αρνητική δημοσιονομική συγκυρία μπορεί να αντισταθμιστεί από την αξιοποίηση των κτιρίων.

Στον τομέα του ανθρώπινου δυναμικού συναντάμε:

- Περιορισμένο ανθρώπινο δυναμικό,
- την ανάγκη ανάπτυξης των δεξιοτήτων του προσωπικού και
- την ανάγκη περιοδικής επιμόρφωσης.

Εδώ δίνεται η δυνατότητα υλοποίησης επιμορφωτικών δράσεων χαμηλού κόστους μέσω του ΙΝΕΠ. Η αρνητική δημοσιονομική συγκυρία δεν είναι βοηθάει, όμως υπάρχει η ευκαιρία της μεταφοράς τεχνογνωσίας στο προσωπικό μέσω υλοποίησης προγραμμάτων διαδημοτικών συνεργασιών.

Στο τομέα της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης υπάρχει η παρακάτω ανάγκη:

- Η ανανέωση και ο εμπλουτισμός με διαδραστικά στοιχεία της ιστοσελίδας του Δήμου.

Υπάρχει η δυνατότητα να επανδρωθεί η υπηρεσία από έμπειρο στέλεχος. Η αρνητική δημοσιονομική συγκυρία δεν το επιτρέπει αλλά υπάρχει η αξιοποίηση της εμπειρίας άλλων Δήμων και η αξιοποίηση χρηματοδοτικών προγραμμάτων.

Στον τομέα της κτιριακής υποδομής και του τεχνικού εξοπλισμού εντοπίζεται:

- Το πρόβλημα της καταγραφής των αναγκών κτιριακής υποδομής των υπηρεσιών του Δήμου,
- η ανάγκη της ανανέωσης του εξοπλισμού ΤΠΕ του Δήμου,
- όπως και η ανάγκη ταχείας εφαρμογής του ΠΕΣΔΑ.

Στον τομέα αυτό δίνεται η δυνατότητα κοινοτικών καταστημάτων και άλλων κτιρίων που μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τις υπηρεσίες του Δήμου, όπως και η ύπαρξη κτιρίων με μεγάλο ιστορικό και κοινωνικό ενδιαφέρον. Η αρνητική συγκυρία πάλι στέκεται εμπόδιο αλλά εάν αξιοποιηθούν χρηματοδοτικά προγράμματα θα πραγματοποιηθούν τα ανωτέρω.

Στον τομέα των οικονομικών και της περιουσίας συναντάμε τα εξής προβλήματα:

- Τα μεγάλα κόστη συντήρησης των υποδομών,
- την είσπραξη των καθυστερούμενων Δημοτικών Τελών,
- την έλλειψη της ακριβούς περιουσίας στο Δημοτικό μητρώο.

Για την επίλυση των παραπάνω θα πρέπει να υπάρξει σημαντική αύξηση των εσόδων του Δήμου και να αξιοποιηθεί η δημοτική περιουσία. Πάλι εμφανίζεται σαν περιορισμός η αρνητική δημοσιονομική συγκυρία.

Από τα ανωτέρω προκύπτουν ότι τα κρίσιμα ζητήματα τοπικής ανάπτυξης είναι τα ακόλουθα:

1. Η λειτουργία των οργάνων διοίκησης θα πρέπει να βελτιωθεί σε όλα τα επίπεδα.
2. Θα πρέπει να εφαρμοστούν σύγχρονα συστήματα διοίκησης.
3. Να γίνει ανάπτυξη των διαδικασιών αμφίδρομης επικοινωνίας και συμμετοχής των πολιτών.
4. Να βελτιωθεί η διοικητική εξυπηρέτηση των πολιτών.
5. Να αναπτυχθούν διαδημοτικές και διαβαθμιδικές συνεργασίες.
6. Η ανάπτυξη συνεργασιών με τους φορείς του ευρύτερου δημόσιου τομέα και φορείς της κοινωνίας των πολιτών.
7. Να αναπτυχθούν διεθνείς συνεργασίες.

8. Να βελτιωθεί η οργάνωση του Δήμου και να αναδιοργανωθούν τα Νομικά Πρόσωπα.
9. Να εφαρμοστεί συνολικό σύστημα διαχείρισης των λειτουργιών και δραστηριοτήτων.
10. Να καταρτιθούν οι εργαζόμενοι στο Δήμο και στα Νομικά του πρόσωπα.
11. Να εφαρμοστούν μέτρα υγιεινής και ασφάλειας στους εργαζόμενους.
12. Να βελτιωθούν και να συντηρηθούν οι υφιστάμενες κτιριακές εγκαταστάσεις και μέσων καθώς και η απόκτηση νέων.
13. Να αναβαθμιστεί η υποδομή Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ).
14. Να βελτιωθεί η οικονομική διαχείριση.
15. Να αξιοποιηθεί η δημοτική ακίνητη περιουσία και η απόκτηση νέας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ "Η ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΝΗΣΙΟΥ "

3.1 Τα νησιά κατά τον 19ο αιώνα

Μετά την ίδρυση του Ελληνικού κράτους ξεκίνησε ο σταδιακός μετασχηματισμός της ελληνικής κοινωνίας , ενώ βραδυπορούσε η εκβιομηχάνιση. Σταδιακά η χώρα εξειδικεύτηκε στην εξαγωγή αγροτικών προϊόντων με την ναυτιλία να αποτελεί μοχλό εκσυγχρονισμού του αγροτικού τομέα και της γενικότερης οικονομίας.

Κατά το 19ο αιώνα, οι κάτοικοι των νησιών βρίσκονταν περιορισμένοι έχοντας ανεπάρκεια εγχώριων πόρων. Αναπτύσσουν λοιπόν εμπορική δραστηριότητα με το εξωτερικό εξασφαλίζοντας έτσι προμήθειες ζωτικής σημασίας οι οποίες κατά περιπτώσεις είναι τρόπος πλουτισμού των περιοχών αυτών. Τα νησιά των Κυκλάδων ανταλλάσσουν το κρασί τους με προϊόντα όπως μετάξι, δέρματα, ξυλεία, ζάχαρη.⁸

3.2 Η Θήρα πριν τον τουρισμό

Η Σαντορίνη το 1852 παρουσίασε εμπορική κίνηση δεύτερη σε όγκο σε σχέση με τα άλλα νησιά των Κυκλάδων (την πρώτη θέση την κατείχε η Σύρος). Τα νησιά Αμοργός, Ίος και Ανάφη αποτελούσαν την ναυτική της περιφέρεια. Στην Ρωσία διοχέτευε το σύνολο του κρασιού που παρήγαγε και εμπορευόταν από αυτήν με τα πλοία της δημητριακά, τα οποία διοχέτευε σε χώρες όπως Γαλλία, Ιταλία και Αγγλία, αφού πρωτίστως ξεφόρτωνε μέρος τους στο νησί.⁹

Το 5% της θηραϊκής γης το εξήγαγε σε Αυστρία και στα ελληνικά λιμάνια. Τα εισαγόμενα προϊόντα της Θήρας ήταν κατά κύριο λόγο υφάσματα, είδη κιγκαλερίας, αρώματα και αποικιακά είδη.

3.2.1 Τα θηραϊκά πλοία

Το εμπόριο διεξαγόταν με δικά τους καράβια τα οποία ήταν μεγάλης χωρητικότητας. Ο στόλος τους αποτελούνταν από 200 πλοία που η χωρητικότητά τους συνολικά ήταν 14.755 τόνους ενώ 31 από αυτά έφταναν τους 200 τόνους. Εκείνη την περίοδο η Θήρα διέθετε το 40% του συνολικού αριθμού των πλοίων των Κυκλάδων.¹⁰

Οι Δυνάμεις του Άξονα ενέταξαν την Σαντορίνη το 1941 στην ιταλική διοίκηση, στα πλαίσια της κατοχής των ελληνικών εδαφών. Το 1943 η Θήρα γνώρισε την γερμανική κατοχή έως την απελευθέρωσή του ύστερα από την συνθηκολόγηση της Ιταλίας.

Ο σεισμός του 1956 αποτέλεσε σημαντικό γεγονός της νεότερης ιστορίας του νησιού, όπου μεγάλος μέρος του πληθυσμού το εγκατέλειψε. Λόγω της έκτασης των ζημιών ο τότε πρωθυπουργός Κωνσταντίνος Καραμανλής επισκέφτηκε το νησί και προφήτευσε " πως αυτό δεν είναι σεισμός αλλά σωσμός ", εννοώντας πως η έξαρση των εργασιών θα αποτελέσει οικονομική ενίσχυση στους ντόπιους οι οποίοι ενώ στην αρχή εγκατέλειψαν το νησί αργότερα το έκαναν τον σημαντικό τουριστικό προορισμό και έκανε τους Αμερικάνους και τους Κινέζους όπως λέγεται να πιστεύουν πως ένας άνθρωπος πριν πεθάνει πρέπει να επισκεφθεί την Σαντορίνη.

Το 1960 άρχισε με αργούς ρυθμούς ο ερχομός τουριστών στο νησί, ο οποίος έχει σήμερα φτάσει τα 2.000.000.¹¹ Πριν η οικονομική ζωή της στηρίζονταν στην καλλιέργεια και στο εμπόριο. Η σημασία του αποκτά το εξαγωγικό προϊόν στις αγορές του εξωτερικού δεν συνεπάγεται με το μέγεθος του νησιού αλλά με την ιδιομορφία της νησιώτικης οικονομίας, όπως συνέβαινε με το σαντορινιό κρασί (85%)

3.3 Η πρώτη εμφάνιση του τουρισμού

Την δεκαετία του 70' μειώθηκε η μετανάστευση οι κάτοικοι παρέμεναν στο νησί εξαιτίας της ανάπτυξης της βιομηχανίας του τοματοπολτού και του τουρισμού.¹² Οι γεωργικές δραστηριότητες σταδιακά άρχισαν να μειώνονται απόδειξη είναι ότι από τα οκτώ εργοστάσια που διατηρούνταν στο νησί έχει παραμείνει ενεργό μόνο το ένα. Ο πληθυσμός του νησιού δεν μειώθηκε διότι στράφηκε στον τομέα του τουρισμού που ήταν επικερδέστερος.

3.4 Ο τουρισμός πλέον η βάση της οικονομίας

Η οικονομία της Θήρας βασίζεται στους εξής τομείς:

- Γεωργία - Αλιεία
- Μεταποίηση
- Υπηρεσίες
- Υποδομή - Κατασκευές

Όλοι οι παραπάνω τομείς, όμως, λειτουργούν για να εξυπηρετήσουν τον βασικό οικονομικό τομέα του νησιού, τον τουρισμό.¹³

3.4.1 Η απασχόληση των ατόμων στην Θήρα

Στοιχεία του 2004 που βρίσκονται στο Ε.Π. του δήμου αναφέρουν ότι:

Στοιχεία του 2004 που αφορούν την απασχόληση ατόμων στην Θήρα	
Απασχόληση ατόμων σε δραστηριότητες σχετικές με τον τουρισμό	1.400
Απασχόληση ατόμων σε δραστηριότητες παρεμφερείς με τον τουρισμό	1.800
Απασχόληση ατόμων μη συσχετισμένες με τον τουρισμό	1.800
Σύνολο απασχολούμενων ατόμων στην Θήρα το 2004	5.200

Το 2004 3.200 άτομα, τα οποία είναι πάνω από το 60% του οικονομικά ενεργού πληθυσμού κατά την θερινή περίοδο απασχολούνταν στον τομέα του τουρισμού. Το 83%

των επιχειρήσεων της Θήρας, το οποίο υπολογίζετε στις 3.300 επιχειρήσεις συνδεόταν άμεσα ή υποστηρικτικά του τουρισμού.

Την δεκαετία του 90' ο κλάδος των κατασκευών είχε αυξηθεί σημαντικά και ο περισσότερος πληθυσμός του νησιού απασχολούταν σε αυτόν. Όμως αυτό ήταν κάτι που δεν θα διαρκούσε για πολύ, επειδή οφειλόταν στην αύξηση του τουρισμού ο οποίος απαιτούσε περισσότερα καταλύματα και γενικότερα κτίρια αμιγώς συσχετισμένα με τον τουρισμό. Αυτό το 2001 υπήρξε κορεσμός κτιρίων σε σχέση με την ζήτηση του τουρισμού με αποτέλεσμα η μείωση της απορρόφησης εργατικού δυναμικού στον οικοδομικό κλάδο.

Ο τουρισμός στο νησί κατά τους θερινούς μήνες απασχολεί έως και σήμερα το μεγαλύτερο ποσοστό του ενεργού πληθυσμού.

Στο επιχειρηματικό πλάνο του δήμου Θήρας στην σελίδα 15 αναφέρει ότι <<θετική ήταν επίσης η επίδραση του τουρισμού στον κλάδο του εμπορίου λόγω της αύξησης ζήτησης των αγαθών>>. Εγώ θα αναρωτηθώ ποία αγαθά εννοεί.... Αντίθετα όπως αναφέρεται στην ίδια σελίδα η μείωση του γεωργικού πληθυσμού από το 1991-2001 αγγίζει τις 2,5% μονάδες (1991 7,5% - 2001 5%)

3.4.2 Συγκριτικά στοιχεία απασχόλησης 1991-2001

Οικονομικός ενεργός πληθυσμός κατά φύλο ομάδες κλάδων οικονομικής δραστηριότητας και θέση στο επάγγελμα									
ΔΗΜΟΣ ΘΗΡΑΣ (ΝΟΜΟΣ ΚΥΚΛΑΔΩΝ)									
Κλάδος οικονομικής δραστηριότητας και θέση στο επάγγελμα	1991 Πραγματικός πληθυσμός			2001 Πραγματικός πληθυσμός			2001 Μόνιμος πληθυσμός		
	Σύνολο	Άρρενες	Θήλεις	Σύνολο	Άρρενες	Θήλεις	Σύνολο	Άρρενες	Θήλεις
Σύνολο	3.295	2.651	644	5.550	3.770	1.780	5.564	3.787	1.777
Γεωργία κτηνοτροφία θήρα και δασοκομία, Αλιεία	248	238	10	276	169	107	282	170	112
Ορυχεία και λατομεία	17	16	1	13	12	1	13	12	1
Μεταποιητικές βιομηχανίες	179	162	17	262	228	34	259	222	37
Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος φυσικού αερίου και νερού	53	51	2	73	70	3	72	69	3
Κατασκευές	868	863	5	979	967	12	988	976	12
Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή αυτοκινήτων οχημάτων μοτοσυκλετών και ειδών προσωπικής και οικιακής χρήσης	401	288	113	836	529	307	848	538	10
Ξενοδοχεία και εστιατόρια	386	241	145	1024	487	537	1048	506	542
Μεταφορές αποθήκευση και επικοινωνίες	279	237	42	459	337	122	482	361	121
Ενδιάμεσοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί, διαχείριση ακίνητης περιουσίας	124	74	50	286	165	121	287	161	126
Δημόσια διοίκηση και άμυνα. Υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	203	167	36	298	229	69	290	224	
Εκπαίδευση	110	49	61	203	77	126	199	77	122
Υγεία και κοινωνική μέριμνα	33	12	21	59	34	25	56	33	23
Λοιπές υπηρεσίες	121	77	44	325	177	148	305	165	140
Νέοι, Μη δυνάμενοι να καταταγούν κατά κλάδο	273	176	97	457	289	168	435	273	162

Πηγή: ΕΣΥΕ

Από τον παραπάνω πίνακα προκύπτουν τα εξής στοιχεία:

- Από το 1991 -2001 έχουμε μια σημαντική αύξηση του οικονομικά ενεργού πληθυσμού σε ποσοστό 68,86% .
- Στο τομέα της Γεωργίας υπάρχει μία αύξηση της τάξεως 13% .
- Στο τομέα του τουρισμού υπάρχει τεράστια αύξηση σε ποσοστό 171% !
- Οι λοιπές υπηρεσίες που σχετίζονται με τον τουρισμό αυξήθηκαν κατά 152% .

Τα στοιχεία δείχνουν ότι το μεγαλύτερο ποσοστό του ενεργού οικονομικά πληθυσμού απασχολείται στον τουρισμό (18% για τον δήμο Θήρας και 29% για την κοινότητα της Οίας).

Οικονομικός ενεργός πληθυσμός κατά φύλο ομάδες κλάδων οικονομικής δραστηριότητας και θέση στο επάγγελμα									
ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΟΙΑΣ (ΝΟΜΟΣ ΚΥΚΛΑΔΩΝ)									
Κλάδος οικονομικής δραστηριότητας και θέση στο επάγγελμα	1991 Πραγματικός πληθυσμός			2001 Πραγματικός πληθυσμός			2001 Μόνιμος πληθυσμός		
	Σύνολο	Άρρενες	Θήλεις	Σύνολο	Άρρενες	Θήλεις	Σύνολο	Άρρενες	Θήλεις
Σύνολο	262	194	68	519	346	173	537	359	178
Γεωργία κτηνοτροφία θήρα και δασοκομία, Αλιεία	32	24	8	25	18	7	25	18	7
Ορυχεία και λατομεία	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Μεταποιητικές βιομηχανίες	14	9	5	32	22	10	30	21	9
Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος φυσικού αερίου και νερού	1	1	0	5	5	0	5	5	0
Κατασκευές	56	56	0	77	76	1	78	77	1
Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή αυτοκινήτων οχημάτων μοτοσυκλετών και ειδών προσωπικής και οικιακής χρήσης	31	20	11	49	27	22	54	30	24
Ξενοδοχεία και εστιατόρια	37	20	17	143	73	70	149	78	71
Μεταφορές αποθήκευση και επικοινωνίες	41	37	4	37	34	3	41	36	5
Ενδιάμεσοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί, διαχείριση ακίνητης περιουσίας	8	4	4	18	10	8	18	9	9
Δημόσια διοίκηση και άμυνα. Υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	9	4	5	14	8	6	14	9	5
Εκπαίδευση	5	2	3	20	10	10	18	10	8
Υγεία και κοινωνική μέριμνα	6	1	5	7	3	4	9	3	6
Λοιπές υπηρεσίες	12	9	3	23	17	6	28	20	8
Νέοι, Μη δυνάμενοι να καταταγούν κατά κλάδο	10	7	3	69	43	26	68	43	25

Πηγή: ΕΣΥΕ

Για την Κοινότητα της Οίας τα στοιχεία που προκύπτουν είναι τα εξής:

- Από το 1991 -2001 έχουμε μια σημαντική αύξηση του οικονομικά ενεργού πληθυσμού σε ποσοστό 104%.
- Στο τομέα της Γεωργίας υπάρχει μείωση της τάξεως 21,8% .
- Στο τομέα του τουρισμού υπάρχει τεράστια αύξηση σε ποσοστό 302,7% !
- Οι λοιπές υπηρεσίες που σχετίζονται με τον τουρισμό αυξήθηκαν κατά 133,33% .

3.5 Η πληθυσμιακή εξέλιξη της Θήρας

Απογραφή	Σαντορίνη
1961	7.751
1971	6.196
1981	7.083
1991	8.771
2001	13.670
2011	15.250

Πηγή :statistics.gr

Η μείωση που παρατηρούμε στην δεκαετία του 60' οφειλόταν στο σεισμό του 1956 και στις δύσκολες οικονομικές συνθήκες της εποχής , προκαλώντας μεταναστευτικό κλίμα στον πληθυσμό της εποχής.¹⁴ Παρατηρούμε επίσης μια συνεχόμενη τάση αύξησης του πληθυσμού. Την δεκαετία του 90' ήταν η μεγαλύτερη αύξηση του πληθυσμού (41,8%)

Το 1850 το νησί της θήρας είχε 13.072 κατοίκους εκ των οποίων μόνον 2000 περίπου ήταν εγγράμματοι , εκ των οποίων όμως ένδεκα μόνον ήταν οι νέοι που σπούδαζαν σε ανωτέρα σχολή εκτός νησιού, τόσον στην Αθήνα όσο Γαλλία και Ιταλία.¹⁵

3.6 Ηλικιακή κατανομή του πληθυσμού

ΔΗΜΟΣ ΘΗΡΑΣ		
Ομάδες ηλικιών σε έτη	Πραγματικός πληθυσμός 1991	Πραγματικός πληθυσμός 2001
0-4	712	807
5-9	709	864
10-14	653	778
15-19	591	815
20-24	737	987
25-29	802	1298
30-34	838	1246
35-39	636	1076
40-44	531	963
45-49	401	746

Πηγή Ε.Σ.Υ.Ε

Το μεγαλύτερο τμήμα του πληθυσμού ανήκει στις ηλικίες 25-29 ετών , το οποίο σημαίνει η παραμονή του νέου κόσμου στο νησί.

ΔΗΜΟΣ ΘΗΡΑΣ		
Ομαδοποίηση ηλικιών σε έτη	Πραγματικός πληθυσμός 1991	Πραγματικός πληθυσμός 2001
50-54	409	636
55-59	438	466
60-64	419	443
65-69	315	467
70-74	193	393
75-79	194	243
80-84	130	117
85 και άνω	63	95
Σύνολο	8.771	12.440

Πηγή: Ε.Σ.Υ.Ε.

Παρατηρούμε ότι υπάρχει αύξηση πληθυσμού στο Δήμο Θήρας σε ποσοστό 41,83%

ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΟΙΑΣ		
Ομαδοποίηση ηλικιών σε έτη	Πραγματικός πληθυσμός 1991	Πραγματικός πληθυσμός 2001
0-4	51	57
5-9	46	52
10-14	46	67
15-19	34	59
20-24	44	100
25-29	59	116
30-34	68	97
35-39	46	93
40-44	47	103
45-49	39	69
50-54	35	81
55-59	59	66
60-64	64	61
65-69	58	70
70-74	45	57
75-79	31	42
80-84	37	25
85 και άνω	13	15
Σύνολο	822	1230

Πηγή: Ε.Σ.Υ.Ε.

Και από τα παραπάνω στοιχεία προκύπτει ότι και στην Κοινότητα της Οίας υπερτερούν σε αριθμό οι νέοι και το σύνολο του πληθυσμού έχει αυξηθεί κατά 49,63% .

3.7 Οι επιχειρήσεις της Σαντορίνης κατά κλάδους δραστηριότητας σήμερα (στοιχεία εμπορικού επιμελητηρίου Κυκλάδων)

Όπως φαίνεται στους παρακάτω πίνακες οι επιχειρήσεις στην Σαντορίνη βασίζονται αποκλειστικά στον τουρισμό. Όλοι οι κλάδοι επενδύουν σε αυτό , τι θα γίνει όμως εάν για τον οποιοδήποτε λόγο παύσουν οι τουρίστες να έρχονται στο νησί μας;

ΕΜΠΟΡΙΟ	
Υποκατηγορίες	Αριθμός επιχειρήσεων
Εμπόριο τροφίμων - ποτών	221
Εμπόριο ειδών αμφίεσης και στολισμού	613
Εμπόριο ειδών οικιακής χρήσης - Γενικό εμπόριο	180
Εμπόριο οικοδομικών υλικών	87
Εξοπλισμοί γραφείων - εμπορικοί αντιπρόσωποι	105
Αυτοκίνητα, μοτοποδήλατα, μηχανήματα και ανταλλακτικά	66
Λοιπές δραστηριότητες εμπορίου	204
ΣΥΝΟΛΟ	1.061

Πηγή: <http://www.e-kyklades.gr/>

ΒΙΟΤΕΧΝΙΕΣ	
Υποκατηγορίες	Αριθμός επιχειρήσεων
Τρόφιμα - ποτά	59
Προϊόντα λατομείου - οικοδομικά υλικά	48
Ξυλεία - χαρτί - εκτυπωτικές τέχνες	110
Μεταλλουργία	25
Ύφασμα - δέρμα - είδη αμφίεσης και στολισμού	89
Μηχανήματα/εργαλεία - πλαστικά είδη - ηλεκτρικοί υδραυλικές εφαρμογές	222
Προϊόντα υαλουργίας και κεραμικής	28
Λοιπές δραστηριότητες (βιοτεχνίες)	55
ΣΥΝΟΛΟ	572

Πηγή: <http://www.e-kyklades.gr/>

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΕΣ	
Υποκατηγορίες	Αριθμός επιχειρήσεων
Τρόφιμα - ποτά	187
Δημόσια κέντρα και θεάματα	728
Υπηρεσίες	394
Μεταφορές	368
Λοιπά επαγγέλματα	527
ΣΥΝΟΛΟ	1.819

Πηγή: <http://www.e-kyklades.gr/>

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	
Υποκατηγορίες	Αριθμός επιχειρήσεων
Εκμετάλλευση ξενοδοχείου	64
Εκμετάλλευση camping	6
Εκμετάλλευση ενοικιαζομένων δωματίων	664
Γραφείο τουρισμού	119
Λοιπές τουριστικές επιχειρήσεις	45
Ναυτικό πρακτορείο	33
Μουσείο - βιβλιοθήκες - πολιτισμός	0
ΣΥΝΟΛΟ	822

Πηγή: <http://www.e-kyklades.gr/>

3.8 Οι τουριστικές δομές στην Θήρα

Ανοδικά συνεχώς τα τελευταία έτη είναι οι ξενοδοχειακές επιχειρήσεις στο νησί, σύμφωνα με το Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδος όπως φαίνεται στα παρακάτω στοιχεία:

ΟΙ ΞΕΝΟΔΟΧΙΑΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	
Κατηγορία ξενοδοχείων	Αριθμός επιχειρήσεων
1*	37
2*	75
3*	62
4*	81
5*	25
ΣΥΝΟΛΟ	280

Πηγή: <http://www.grhotels.gr/>

Στον παραπάνω πίνακα φαίνεται πως οι ξενοδοχειακές υποδομές στο νησί έχουν μπορούν να απευθυνθούν και στους οικονομικά αδύναμους αλλά και σε ευκατάστατους τουρίστες.

ΕΤΟΣ	5****			4****			3***		
	Μονάδες	Δωμάτια	Κλίνες	Μονάδες	Δωμάτια	Κλίνες	Μονάδες	Δωμάτια	Κλίνες
2011	15	450	897	81	2.009	3.807	58	1.073	2.042
2010	12	341	668	74	1.865	3.516	56	1.001	1.905
2009	12	332	649	69	1.482	2.772	55	897	1.713
ΕΤΟΣ	2**			1*			Σύνολο		
	Μονάδες	Δωμάτια	Κλίνες	Μονάδες	Δωμάτια	Κλίνες	Μονάδες	Δωμάτια	Κλίνες
2011	77	1.897	3.639	46	730	1.453	277	6.159	11.838
2010	78	1.905	3.663	49	772	1.544	269	5.884	11.296
2009	75	1.854	3.539	48	758	1.511	259	5.323	10.184

πηγή: Επιχειρησιακό πλάνο του δήμου Θήρας

Τα τελευταία χρόνια στο νησί έχουν κτιστεί τρία μεγάλα ξενοδοχεία εκ των οποίων το ένα έχει και ελικοδρόμιο. Στα ξενοδοχεία πρώτης κατηγορίας παρατηρούμε μία μείωση κατά το έτος 2010-2011 της τάξεως του 6,12%, αυτό δεν σημαίνει απαραίτητως ότι τα ξενοδοχεία αυτά έκλεισαν διότι τα υπόλοιπα των άλλων κατηγοριών έχουν αυξηθεί.

3.9 Αεροπορικές μεταφορές στην Θήρα

Η σύνδεση του νησιού με το εξωτερικό και την υπόλοιπη Ελλάδα πραγματοποιείται μέσω του αεροδρομίου του Μονολίθου και του λιμανιού Αθηνιός.

Ο αερολιμένας Θήρας ιδρύθηκε το 1972 από την Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας και βρίσκεται 7 km από τα Φηρά. Η συνολική έκταση του αεροσταθμού είναι 1.400 m², του δαπέδου 13.600m² και του συνολική έκταση του οικοπέδου είναι 1.378 στρέμματα.¹⁶ Το αεροδρόμιο παίζει καθοριστικό ρόλο στην επισκεψιμότητα του νησιού μεταφέροντας τουρίστες από όλο τον κόσμο είναι σημαντικός κρίκος στην ανάπτυξη του νησιού. Μέχρι πριν από λίγα χρόνια αποτελούσε σημαντικό σταθμό της Πολεμικής Αεροπορίας στο Νότιο Αιγαίο, από το οποίο συχνά πυκνά απογειώνονταν πολεμικά φάντον για να αναχαιτίσουν τα Τούρκικα που παραβίαζαν τον Εθνικό εναέριο χώρο. Τώρα κυρίως ανήκει στην Πολιτική Αεροπορία και λόγω της κρίσης που έπληξε την χώρας μας δόθηκε μαζί με άλλα 13 αεροδρόμια υπό την επίβλεψη Γερμανικής εταιρείας, υποσχόμενοι πως θα βελτιώσουν τις υποδομές και τις συνθήκες εξυπηρέτησης του νησιού.

Κίνηση Επιβατών εσωτερικού και εξωτερικού Αεροδρομίου, 1994- 2000 2009

Έτη	Κινήσεις Αεροσκαφών Εσωτερικού	Κινήσεις Αεροσκαφών Εξωτερικού	Σύνολο Επιβατών Εσωτερικού	Σύνολο Επιβατών Εξωτερικού	Σύνολο Επιβατών
1994	3.747	2.349	175.152	225.896	401.048
2000	5.901	3.243	302.072	373.428	675.500
2009	5.573	2.775	356.040	343.068	699.108

Πηγή: Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας – επεξεργασία στοιχείων

Από το έτος 1994-2000:

- οι κινήσεις αεροσκαφών εσωτερικού αυξήθηκαν κατά 57,45% και το σύνολο των επιβατών κατά αυξήθηκε 72,46% .
- οι κινήσεις αεροσκαφών εξωτερικού αυξήθηκαν κατά 38,05% και το σύνολο επιβατών αυξήθηκε κατά 65,30% .

Από το έτος 2000-2009:

- οι κινήσεις αεροσκαφών εσωτερικού μειώθηκαν κατά 5,5% και το σύνολο των επιβατών αυξήθηκε κατά 17,86 % .
- οι κινήσεις αεροσκαφών εξωτερικού μειώθηκαν κατά 14,43 % και το σύνολο επιβατών μειώθηκε κατά 8,1 % .

3.10 Διακίνηση τουριστών, χαρακτηριστικά τους, χωρική κατανομή, χρονική κατανομή

Η αναπτυξιακή Εταιρία Κυκλάδων Α.Ε. στο ευρύτερο πλαίσιο του Περιφερειακού Προγράμματος Καινοτόμων δράσεων του Νότιου Αιγαίου <<ΙΣΤΟΣ - Καινοτομία για τον Αειφορικό Τουρισμό και τις υπηρεσίες>>, πραγματοποίησε Πρωτογενή Έρευνα της Τουριστικής Αγοράς των Κυκλάδων.

Τα σημαντικότερα της έρευνας είναι τα παρακάτω₁₇:

- Το ανδρικό φύλο επισκέπτεται περισσότερο το νησί από ότι το γυναικείο σε αναλογία 55:45.
- Οι 5 στους 10 είναι μέχρι 35 ετών, ενώ οι υπόλοιποι 5 είναι μεγαλύτερης ηλικίας
- Τα επαγγέλματα των τουριστών είναι υπάλληλοι, φοιτητές και ελεύθεροι επαγγελματίες.
- Υπάλληλοι, φοιτητές και ελεύθεροι επαγγελματίες είναι τα κυριότερα επαγγέλματα.
- Υψηλού μορφωτικού επιπέδου είναι οι τουρίστες της Σαντορίνης, οι περισσότεροι από τους μισούς έχουν ανώτερη ή ανώτατη μόρφωση.

- Οι μισοί και παραπάνω τουρίστες είναι ανύπαντροι το οποίο συνεπάγεται από το νεαρό της ηλικίας τους.
- Οι 6 στους δέκα είναι Έλληνες και οι υπόλοιποι άλλης εθνικότητας , κυρίως Ιταλοί, Άγγλοι, Ισπανοί, Γάλλοι, Αμερικανοί, Αυστραλοί και Γερμανοί.
- Οι 8 στους 10 είναι Ευρωπαίοι, 1 στους 10 Αμερικάνοι και 1 στους 10 Αυστραλοί.
- Την θαλάσσια οδό προτιμούν οι Έλληνες σε αναλογία 8:10 για το νησί, ενώ οι ξένοι τουρίστες μοιράζουν την προτίμησή τους τόσο στα πλοία όσο και στα αεροπλάνα.
- Οι Έλληνες πληροφορούνται για το νησί από γνωστούς που το έχουν επισκεφτεί στο παρελθόν ή μέσω ίντερνετ, ενώ στους ξένους προστίθενται οι τουριστικοί οδηγοί και τα πρακτορεία ταξιδίων.
- Οι 3 στους 10 ξένους διαλέγουν <<ολοκληρωμένο πακέτο >>.
- Οι ξένοι προτιμούν τα ενοικιαζόμενα δωμάτια ενώ οι Έλληνες τα ξενοδοχεία.
- Οι Έλληνες τουρίστες ξοδεύουν 725 ευρώ ενώ οι ξένοι 770 ευρώ.

3.11 Δημιουργία μεγάλης ξενοδοχειακής μονάδας στο νησί

Η απότομη άνθιση του τουρισμού έκανε τους Σαντορινιούς να ξεχάσουν την έννοια του " Ξένιου Δία" (την φιλοξενία), με αποτέλεσμα να κοιτάνε το χρήμα και όχι τον άνθρωπο. Η Σαντορίνη πέρασαν δύσκολα χρόνια λόγω ότι κάποτε το νησί αποτελούσε τόπο εξορίας και ο σεισμός του 1956 συντέλεσε ώστε να ξεριζωθούν από τον τόπο τους πολλοί Σαντορινιοί. Η απότομη ανάπτυξη του τουρισμού επέδρασε αρνητικά και βίαια στο συναισθηματικό κόσμο των ανθρώπων που θέλοντας να διαγράψουν μνήμες του παρελθόντος δεν ήταν σε θέση να διαχειριστούν το εύκολο χρήμα που βρέθηκε μπροστά τους και από φιλόξενοι και καλοσυνάτοι έγιναν πονηροί και φιλοχρήματοι σε μεγάλο ποσοστό.

Στο όνομα της ανάπτυξης ξεκίνησαν να κτίσουν μία μεγάλη ξενοδοχειακή μονάδα χωρητικότητας 2.000 κλινών στην περιοχή <<Αλμυρά>> Ακρωτηρίου-Μεγαλοχωρίου, αδιαφορώντας για την καταστροφή του φυσικού τοπίου, ιδιαίτερα σε μία περιοχή που οι περιβαλλοντολόγοι απέρριψαν αν την μελέτη για την δημιουργία ενός σύγχρονου λιμανιού και την οικονομική ζημία που θα υποστούν οι μικρές μονάδες του νησιού.

Για την επίτευξη του σκοπού της δημιουργίας αυτού, παρέκαμψαν όλους του Τοπικούς Φορείς, από τον Δήμο, την Περιφέρεια μέχρι και την Αρχαιολογική Υπηρεσία του νησιού, πηγαίνοντας κατευθείαν το θέμα στο Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο με τις ευλογίες της κυβέρνησης.

Με την αδειοδότηση μεγάλων ξενοδοχειακών μονάδων θα υποστεί πλήγμα ο μικρός κοινωνικός ιστός της Σαντορίνης που έως τώρα αποτελούνταν από μικρές ξενοδοχειακές μονάδες. Και στο παρελθόν είχαν γίνει προσπάθειες να κτιστεί μεγάλη ξενοδοχειακή μονάδα στην ίδια περιοχή, αλλά μετά από αντιδράσεις του Δήμου, της Περιφέρειας, τη σύμφωνη γνώμη της Τοπικής Κοινότητας και της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας κατάφεραν να μην πάρουν τότε την αδειοδότηση.

Στην ίδια περιοχή έχουν γίνει μελέτες για την ίδρυση εργοστασίου αποκομιδής απορριμμάτων και την είχαν προτείνει ως τέταρτη επιλογή , αλλά λόγω του παρθένου τοπίου απερρίφθη. Τελικά όμως το ξενοδοχείο χτίζεται.

Τα συμπεράσματα δικά σας.....

Παραπομπές

1. <https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A3%CE%B1%CE%BD%CF%84%CE%BF%CF%81%CE%AF%CE%BD%CE%B7>
2. <https://www.youtube.com/watch?v=eWUe-iwyB2M>
3. Walter L.Friedrich, (2007), **Φωτιά στη Θάλασσα**, Εκδόσεις Π.Χ. Πασχαλίδης, σελ.180
4. Χρίστος Γ. Ντούμας, Σαντορίνη - Η προϊστορική πόλη του Ακρωτηρίου-, Εκδόσεις HANNIBAL, σελ. 7
5. Επιχειρησιακό πλάνο του Δήμου Θήρας 2013-2014, σελ. 3
6. Επιχειρησιακό πλάνο του Δήμου Θήρας 2013-2014, σελ. 4
7. https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9D%CE%B1%CF%85%CE%AC%CE%B3%CE%B9%CE%BF_%CF%84%CE%BF%CF%85
8. Επιχειρησιακό πλάνο του Δήμου Θήρας 2013-2014, σελ. 11
9. Επιχειρησιακό πλάνο του Δήμου Θήρας 2013-2014, σελ. 12
10. Επιχειρησιακό πλάνο του Δήμου Θήρας 2013-2014, σελ. 12
11. <http://newpost.gr/ellada/262812/boyliakse-h-santorinh-sxedon-2-ekat-toyristes-sto-nhsi>
12. Επιχειρησιακό πλάνο του Δήμου Θήρας 2013-2014, σελ. 15
13. Επιχειρησιακό πλάνο του Δήμου Θήρας 2013-2014, σελ. 15
14. Επιχειρησιακό πλάνο του Δήμου Θήρας 2013-2014, σελ. 18
15. Περιοδικό Ζήνων, Έκθεσις Σαντορίνης Νοέμβριος- Δεκέμβριος 1961, τεύχος 21 σελ. 246
16. Επιχειρησιακό πλάνο του Δήμου Θήρας 2013-2014, σελ. 47
17. Επιχειρησιακό πλάνο του Δήμου Θήρας 2013-2014, σελ. 48

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Walter L.Friedrich, (2007), **Φωτιά στη Θάλασσα**, Εκδόσεις Π.Χ. Πασχαλίδης
- Επιχειρησιακό πλάνο του Δήμου Θήρας 2013-2014
- Χρίστος Γ. Ντούμας, Σαντορίνη - Η προϊστορική πόλη του Ακρωτηρίου-, Εκδόσεις HANNIBAL
- Περιοδικό Ζήνων, Έκθεσις Σαντορίνης Νοέμβριος- Δεκέμβριος 1961, τεύχος 21

ΆΛΛΕΣ ΠΗΓΕΣ

- <https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A3%CE%B1%CE%BD%CF%84%CE%BF%CF%81%CE%AF%CE%BD%CE%B7>
- <https://www.youtube.com/watch?v=eWUe-iwyB2M>
- https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9D%CE%B1%CF%85%CE%AC%CE%B3%CE%B9%CE%BF_%CF%84%CE%BF%CF%85
- <http://newpost.gr/ellada/262812/boyliakse-h-santorinh-sxedon-2-ekat-toyristes-sto-nhsi>
- <http://www.grhotels.gr/>
- <http://statistics.gr>
- <http://www.e-kyklades.gr/>
- Ε.Σ.Υ.Ε.
- Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας